
**Συνέδριο RECIS 2015
22-23 Μαΐου 2015, Σαντορίνη**

**Η Ανακύκλωση στις Νησιωτικές Περιοχές.
Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, προβλήματα, λύσεις, προοπτικές**

Προς την Οργανωτική Επιτροπή και το Προεδρείο του Συνεδρίου

**Παρέμβαση Διευθύνουσας Συμβούλου Re-Battery ΑΕ,
κας Σοφία Χούμα για την Εναλλακτική Διαχείριση Συσσωρευτών**

Αγαπητέ κε Πρόεδρε,

Αγαπητά μέλη της Οργανωτικής Επιτροπής

Κυρίες και Κύριοι Σύεδροι,

Κατ' αρχήν επιθυμούμε να εκφράσουμε τα συγχαρητήρια μας για την θαυμάσια πρωτοβουλία που λάβατε για ένα θέμα ζωτικής σημασίας, την ανακύκλωση, και μάλιστα στο νησιωτικό χώρο της πατρίδα μας, όπου έχουν καταγραφεί συγκεκριμένες δυσχέρειες και αδυναμίες που πρέπει να ξεπεραστούν με την συνδρομή όλων μας.

Σπεύδουμε να σας γνωρίσουμε ότι δεν κατέστη δυνατό να παρευρεθούμε με εκπρόσωπο μας στο συνέδριο σας, διότι τις ίδιες ημέρες έχουμε προκληθεί και θα συμμετάσχουμε στην 37η Γενική Συνέλευση του Επιμελητηριακού Ομίλου Ανάπτυξης Ελληνικών Νησιών – (Ε.Ο.Α.ΕΝ.), η οποία διεξάγεται στην Αρχαία Ολυμπία στις 22-23/05/2015. Στην υπόψη Γ.Σ. θα μιλήσουμε με θέμα «Ενημέρωση/ Προτάσεις για την εναλλακτική διαχείριση επικινδύνων αποβλήτων στον νησιωτικό χώρο».

Κατόπιν αυτών θα ήταν εξαιρετική ευκαιρία και τιμή για μας να παρουσιάσετε μέρος των θέσεων μας όπως θα εκτεθούν στη ΓΣ των νησιωτικών Επιμελητηρίων. Να παρουσιάσετε δηλαδή, δια του Προεδρείου στο Συνέδριο σας τις σκέψεις και προτάσεις μας για ένα πολύ σοβαρό και ευαίσθητο θέμα που απασχολεί το νησιωτικό χώρο, αυτό της νόμιμης εναλλακτικής διαχείρισης του επικίνδυνου αποβλήτου των συσσωρευτών.

Για μια ευρύτερη γνωριμία του Συστήματος μας με τους Συνέδρους και τους εκλεκτούς προσκεκλημένους σας, έχω τη τιμή να εκπροσωπώ την Re-Battery ΑΕ που είναι ένα ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΣΥΣΣΩΡΕΥΤΩΝ. Το Σύστημα μας είναι κατά το νόμο και την ουσία ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ που εγκρίθηκε και έλαβε άδεια λειτουργίας από το ΥΠΕΚΑ τον Δεκέμβριο του 2011. Δουλειά μας είναι να εποπτεύουμε και να συντονίζουμε τις διεργασίες και τους εμπλεκόμενους στην συλλογή και την

ανακύκλωση του αποβλήτου προκειμένου όλες οι ενέργειες που υλοποιούνται να είναι νόμιμες και το απόβλητο:

- ✓ να μην απορρίπτεται στο περιβάλλον και τη θάλασσα καθώς περιέχει επικίνδυνο μόλυβδο,
- ✓ να φυλάσσεται σε κάδους και χώρους αποθήκευσης με όλες τις νόμιμες προδιαγραφές και προφυλάξεις,
- ✓ να συλλέγεται από νόμιμους συλλέκτες που έχουν άδεια, μέσα και προσωπικό που έχουν πιστοποιηθεί για αυτόν το σκοπό,
- ✓ να παραλαμβάνεται από ανακυκλωτές με νόμιμα παραστατικά από νόμιμα σημεία συλλογής και νόμιμους συλλέκτες, βάσει των Εντύπων Αναγνώρισης Επικινδύνων Αποβλήτων που είναι σφραγισμένα από το ΥΠΕΚΑ και χορηγούνται από το Σύστημα μας.

Το Σύστημα μας ΔΕΝ ασκεί εμπορική δραστηριότητα γιατί αυτό απαγορεύεται από το νόμο. Δεν αγοράζουμε δηλαδή απόβλητο από συνεργεία, ηλεκτρολογία, βιομηχανίες, δημόσιες υπηρεσίες κ.λπ., όπως παλαιότερα αλλά και τώρα συμβαίνει σε άλλες δομές Συστημάτων Εναλλακτικής Διαχείρισης Συσσωρευτών, παρά τις αυστηρές συστάσεις και αποφάσεις του κράτους, δηλαδή του Ελληνικού Οργανισμού Ανακύκλωσης (ΕΟΑΝ). Αυτή η εμπορική δραστηριότητα ασκείται και πρέπει να ασκείται μόνο από εμπορικές ιδιωτικές επιχειρήσεις νομίμων συλλεκτών και όχι από τα Συστήματα Εναλλακτικής Διαχείρισης τα οποία χρηματοδοτούνται για να καλύψουν τα έξοδα τους από το περιβαλλοντικό τέλος δηλαδή, με χρήματα των πολιτών.

Δυστυχώς αυτό το αυτονόητο, το οποίο εξάλλου ρητά επιβάλλεται από το νόμο, δεν εφαρμόστηκε για πολλά χρόνια στον χώρο των συσσωρευτών και αυτό είχε σαν αποτέλεσμα να υπάρξουν μεγάλες στρεβλώσεις στην αγορά, κατάργηση των κανόνων του ελεύθερου ανταγωνισμού και μεγάλες διενέξεις και αντιπαλότητα μεταξύ των εμπλεκομένων που μόνο κακό έκαναν στο περιβάλλον, δηλαδή στην ορθή και νόμιμη περιβαλλοντική διαχείριση του αποβλήτου των συσσωρευτών.

Κυρίες και Κύριοι,

Σύμφωνα με τα στοιχεία του αρμόδιου Οργανισμού του ΥΠΕΚΑ, δηλαδή του ΕΟΑΝ, η χώρα παράγει 45 – 50 χιλ. τόνους αποβλήτου το χρόνο, ενός αποβλήτου πολύ επικίνδυνου αλλά με πολύ μεγάλη εμπορική αξία.

Σύμφωνα με τους κανόνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η χώρα θα έπρεπε να ανακυκλώνει νομίμως το 100% της ετήσιας παραγόμενης ποσότητας μέχρι τον Σεπτέμβριο του 2012 αλλά δυστυχώς αυτή η υποχρέωση – στόχος ποτέ δεν ξεπέρασε έως σήμερα το 50%.

Το υπόλοιπο 50% που αντιπροσωπεύει πολύ μεγάλη εμπορική αξία συναλλαγών συλλέγεται και ανακυκλώνεται παράνομα, χωρίς την τήρηση των διαδικασιών του Ν.2939/2001, γεγονός που προκαλεί εισφοροδιαφυγή και φοροδιαφυγή πολλών εκατομμυρίων, ενώ το κράτος μας καλείται διαρκώς να καταβάλλει τεράστια πρόστιμα, πολλών εκατομμυρίων € στην Ευρωπαϊκή Ένωση, για μη νόμιμη διαχείριση των επικινδύνων αποβλήτων.

Η Re-Battery έχει ως υποχρέωση να καταγράφει τις ποσότητες που ανακυκλώνονται νομίμως σε ετήσια βάση μέσω των συνεργατών της και να αποδίδει ετήσιο απολογισμό στο ΥΠΕΚΑ.

Στα χρόνια που προηγήθηκαν από την ίδρυση του, το Σύστημα μας κατέγραψε ραγδαία εξέλιξη σε όλο το πεδίο των δεσμεύσεων και δραστηριοτήτων της σε επίπεδα πολύ υψηλότερα των αναφερομένων στην εγκεκριμένη Μελέτη του Συστήματος από το ΥΠΕΚΑ.

Ειδικότερα, ενώ είχε δεσμευτεί με την άδεια ίδρυσης της να διαχειριστεί 9.100 τόνους για τα τρία πρώτα χρόνια λειτουργίας της, μέχρι το τέλος του 2014 είχε διαχειριστεί 27.800 τόνους, ποσότητα που βεβαιώνει αύξηση εγκεκριμένου στόχου - δέσμευσης κατά 300%.

Σήμερα η Re-Battery, παρά το νεαρό της ηλικίας της, είναι ένα από τα τρία Συστήματα Εναλλακτικής Διαχείρισης που λειτουργούν στον χώρο και διαχειρίζεται το 50% της ποσότητας του αποβλήτου που ανακυκλώνεται νομίμως κάθε χρόνο στην χώρα μας. Το κόστος διαχείρισης του Συστήματος μας δεν ξεπερνάει τα 20€/τόνο ενώ με τη Μελέτη έγκριση μας είχε εγκριθεί στο ποσό των 30€/τόνο και ιστορικά αλλά και πρόσφατα έχει καταγραφεί κόστος διαχείρισης που υπερβαίνει τα 100 - 150€/τόνο, επιβαρύνοντας τους πολίτες με τεράστιο κόστος εναλλακτικής διαχείρισης συσσωρευτών.

Σε επίπεδο αρχών είναι πλέον γνωστό ότι η εμφάνιση και κυρίως η έντονη δραστηριοποίηση του Συστήματος μας στο δημόσιο χώρο και στις αρμόδιες αρχές συνέβαλε σημαντικά στην αποκατάσταση μιας στοιχειώδους ομαλότητας στον κύκλο των εμπλεκόμενων και στην καθιέρωση, έστω και δειλά – δειλά, αρχών και κανόνων διαφάνειας, κοινωνικής λογοδοσίας και διαδικασιών ελέγχου και απολογισμού εμπλεκόμενων στον χώρο.

Επιπροσθέτως με σειρά προτάσεων και εισηγήσεων, με αρθρογραφία στα ΜΜΕ, με εκδηλώσεις, παρουσιάσεις κ.λπ., η Re-Battery με αφετηρία καταγραφές και γεγονότα ανομίας που είχαν καταγγελθεί και με σκοπό την πάταξη ή την υπέρβαση τους, επιχείρησε να συμβάλλει θετικά και δημιουργικά στην επίλυση πολλών προβλημάτων, μέσα και από την ανάληψη συγκεκριμένων νομοθετικών πρωτοβουλιών.

Ένα από τα σοβαρότερα προβλήματα που είχαμε εντοπίσει εξ αρχής στο χώρο, λόγω της εμπειρίας και της χρόνιας και πολλαπλής ενασχόλησης μας με την εναλλακτική διαχείριση των συσσωρευτών, είναι η έλλειψη δομών, υποδομών και κατάλληλων νομικών διεργασιών που να επιτρέπουν και να διευκολύνουν τη νόμιμη ανακύκλωση του επικινδύνου αποβλήτου στο νησιωτικό χώρο. Αυτή η διαπίστωση που με απλά λόγια σημαίνει αύξηση των κινδύνων, των απειλών δημόσιας υγείας και περιβαλλοντική όχληση στα νησιά και τους πολίτες, είναι ο λόγος που μας οδήγησε να κάνουμε την παρούσα παρέμβαση και να ζητήσουμε συνεργασία και ανάπτυξη κοινών προσπαθειών.

Ειδικότερα, όπως όλοι γνωρίζετε, η υποχρέωση των εμπλεκόμενων στη διαχείριση του αποβλήτου, να το μεταφέρουν από το νησιωτικό στο χερσαίο χώρο και στις επιχειρήσεις ανακύκλωσης, μόνο με ειδικά εξοπλισμένα πλοία (RO-RO), δημιουργεί μεγάλα κόστη, ανυπέρβλητες δυσκολίες στα μεγάλα νησιά που έστω τα επισκέπτονται RO-RO και ανυπέρβλητα εμπόδια στα νησιά που δεν εξασφαλίζουν αυτή την δυνατότητα. Έτσι ένα ατελείωτο πάρτι παράνομων συναλλαγών συνδυάζεται με μεγάλη επικινδυνότητα και περιβαλλοντική επιβάρυνση στο νησιωτικό χώρο.

Η Re-Battery ΑΕ πρώτη όλων και μόνη, ήδη από τους πρώτους μήνες λειτουργίας της, έθεσε ως βασική προτεραιότητα την αναζήτηση μίας βιώσιμης λύσης για την συλλογή των αποβλήτων από τις δυσπρόσιτες και νησιωτικές περιοχές. Για την αναζήτηση αυτής της λύσης απευθύνθηκε στις αρμόδιες αρχές (ΥΕΝ, ΥΠΕΚΑ) και «υπέκλεψε»/ αξιοποίησε θαυμάσιο υλικό που η Ένωση Νησιωτικών Επιμελητηρίων είχε γνωστοποιήσει στη δημοσιότητα.

Στο πλαίσιο αυτής της έρευνας μελέτησε τις ενέργειες και δραστηριότητες των νησιωτικών Επιμελητηρίων ειδικά σε ότι αφορά την εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΟΚ, 3577/92) που έθεσε το νομικό πλαίσιο λειτουργίας της ακτοπλοΐας για την προστασία ορισμένων θαλασσιών συνδέσεων στην Ευρώπη και ειδικότερα των νησιών που εμφανίζονται ως περιοχές άγονων γραμμών.

Κατά τα οριζόμενα στον ως άνω Κανονισμό, η Re-Battery διείδε ότι τα εφαρμοζόμενα μοντέλα των «υποχρεώσεων παροχής δημόσιας υπηρεσίας» ή των «συμβάσεων παροχής δημόσιας υπηρεσίας» είναι μοντέλα που μπορούν υπό προϋποθέσεις να εφαρμοστούν και για τη μεταφορά των επικινδύνων αποβλήτων.

Με βάση τα παραπάνω, επεδίωξε να έρθει σε συνεργασία με το Υπουργείο ΠΕΚΑ και το Υπουργείο Ναυτιλίας, προκειμένου να εξεταστεί αν η συλλογή και ιδίως η μεταφορά επικινδύνων αποβλήτων θα μπορούσε να υπαχθεί σε ειδικό καθεστώς επιχειρηματικών κινήτρων (λήψη αποζημίωσης ως συμπλήρωση του κόστους μεταφοράς) ή/και στο καθεστώς των «συμβάσεων παροχής δημόσιας υπηρεσίας».

Η Re-Battery, ήδη από το έτος 2013, άνοιξε την συζήτηση για την εκπόνηση ενός επιχειρησιακού σχεδίου όπου, υπό την εποπτεία της, ειδικά πλοία, τα «RO-RO», σε μεταφορική αποστολή, μια φορά τον χρόνο ή όσες φορές χρειαστεί, θα μπορούσαν σε συνεργασία με νόμιμους συλλέκτες, να συλλέγουν τα απόβλητα συσσωρευτών και να τα μεταφέρουν σε εργοστάσια ανακύκλωσης στη χερσαία χώρα. Τα δρομολόγια αυτά θα μπορούσαν να σχεδιαστούν για ομάδες νησιών, με βάση τις γεωγραφικές κλίμακες – σχέσεις αυτών των νησιών, σε συνάρτηση με τα τεχνικοοικονομικά στοιχεία των δρομολογίων (μεγέθη – όγκος αποβλήτων, κόστος μεταφοράς, κ.λπ.).

Στο πλαίσιο αυτής της μελέτης η Re-Battery ΑΕ πρότεινε, για τον εαυτό της, να έχει συντονιστικό και επιχειρησιακό – οργανωτικό ρόλο.

Η προσπάθεια για τον συντονισμό όλων των Συστημάτων που δραστηριοποιούνται σε «συγγενή» απόβλητα, π.χ. μπαταρίες, λάστιχα, έλαια, κ.λπ., θα επέφερε σημαντική οικονομία κλίμακας.

Τέλος αν η συλλογή των επικινδύνων αποβλήτων με «RO-RO», από τα νησιά της άγονης γραμμής συνδυαστεί και με τη συλλογή των αποβλήτων από μεγάλα νησιά ή συνδυαστεί με την μεταφορά επικινδύνων προϊόντων (π.χ. χρώματα), αυτός ο συνδυασμός θα επέτρεπε πολύ μεγαλύτερες οικονομίες κλίμακας στον Εθνικό Σχεδιασμό.

Η Re-Battery στα χρόνια που προηγήθηκαν πραγματοποίησε πλήθος επαφών και υλοποίησε πλήθος ενεργειών προκειμένου να καταστεί δυνατή η κατάρτιση μίας βιώσιμης πρότασης διαχείρισης των επικινδύνων αποβλήτων από το νησιωτικό χώρο.

Σε ειδική ημερίδα που πραγματοποίησε το Σύστημα στις 29/05/2013 με θέμα την «Ενημέρωση Συλλεκτών και αντιμετώπιση των προβλημάτων του χώρου», η Re-Battery προσδιορίζοντας ειδικότερα τα συμπεράσματα και ερωτήματα της ημερίδας σχετικά με τη νόμιμη διαχείριση του αποβλήτου στο νησιωτικό χώρο, συνέταξε αναλυτικό υπόμνημα το οποίο απέστειλε στα αρμόδια υπουργεία ΠΕΚΑ και Ναυτιλίας, προσδοκώντας κάποιες απαντήσεις σ' αυτά.

Οι προσπάθειες αυτές δυστυχώς δεν ευδοκίμησαν γιατί δεν έτυχαν της κατάλληλης προσοχής και προώθησης από τις αρμόδιες αρχές.

Πρέπει ωστόσο να σημειωθεί ότι το Σύστημα μας στάθηκε αρωγός και συμπαραστάτης σε κάθε σχετικό αίτημα ή ερώτημα που μας υπεβλήθη από τους εμπλεκόμενους στο νησιωτικό χώρο και κατόρθωσε να αντιμετωπίσει αρκετά προβλήματα επιδιώκοντας λύσεις από τις αρμόδιες υπηρεσίες του ΥΠΕΚΑ. Για τα έτη 2012-2014, η διαχείριση του αποβλήτου από τον νησιωτικό χώρο, όπως οργανώθηκε από την Re-Battery έγινε χωρίς κόστος. Χωρίς να δαπανηθεί ούτε ένα (1) € από το περιβαλλοντικό τέλος των πολιτών.

Τρανή απόδειξη αυτών των προσπαθειών και αποτέλεσμα της επιμονής της Re-Battery ΑΕ είναι το γεγονός ότι σε νομοσχέδιο που ετέθη σε δημόσια διαβούλευση τον Δεκέμβριο του 2014 συμπεριλήφθη σχετική διάταξη, σύμφωνα με τις προτάσεις μας, κατά την οποία, όταν ψηφιστεί, «θα επιτρέπεται η φόρτωση, εκφόρτωση και θαλάσσια μεταφορά αποβλήτων συμπεριλαμβανομένων και των επικινδύνων αποβλήτων και με κοινά επιβατηγά – οχηματαγωγά πλοία υπό την προϋπόθεση της τήρησης συγκεκριμένων διαδικασιών».

Κυρίες και Κύριοι,

Σας καλούμε σε μία διαρκή γόνιμη και εποικοδομητική συνεργασία.

- για να πιέσουμε και επιδιώξουμε από κοινού αυτή η διάταξη να γίνει σύντομα νόμος του κράτους,
- για να στοιχειοθετήσουμε από κοινού μία πρόταση περαιτέρω βελτίωσης της κατάστασης, σύμφωνα με την οποία το απόβλητο της μπαταρίας αλλά και όλα τα επικίνδυνα απόβλητα στο νησιωτικό χώρο θα υπαχθούν με κάποιο τρόπο στο καθεστώς του Κανονισμού (ΕΟΚ, 3577/92) και θα αντιμετωπιστούν ως «συμβάσεις παροχής δημόσιας υπηρεσίας»

Σας καλούμε να εξετάσουμε τη δυνατότητα δημιουργίας δομών και διαδικασιών, συντονισμού ανά νησί (κυρίως στα μικρά νησιά) όπου ο Δήμος θα τεθεί επικεφαλής οργανωτικά και διοικητικά στις διεργασίες νόμιμης συλλογής μεταφοράς και ανακύκλωσης των επικινδύνων αποβλήτων.

Είμαστε στη διάθεση σας να συμβάλλουμε παρέχοντας την κατάλληλη τεχνική και συμβουλευτική υποστήριξη στους τοπικούς νησιωτικούς θεσμούς όπου χρειαστεί για την προστασία του περιβάλλοντος στην νησιωτική Ελλάδα, για την ζωή των παιδιών μας και την αειφορία.

Καλή επιτυχία στις εργασίες του Συνεδρίου σας.

Ασπρόπυργος, 21/05/2015

Με εκτίμηση,

Σοφία Χούμα

Διευθύνουσα Σύμβουλος